

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun
nedelj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopolodne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogrske** dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrletno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za **vse druge** de-
žele i. **Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inserte) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratn natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 120.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 28. maja 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Avstro-Ogrsko in trozveza.

Vsakemu je že do sitega znano, kake pretirane slavošpeve pojo vsi avstro-ogrski oficijozni, vsi Nemci in njih listi v Avstriji in na Nemškem na čast in slavo trozveze, katera edina je baje zaščitnica in braniteljica svetovnega mira. Navdušeno proslavljanje tega diplomatskega čudeža je doseglo svoj vrhunec letos, ko se je nemški cesar na svoji povratni poti z juga postavil na Dunaju. Vlada, avstrijski Nemci in Madžari so bili kar v deliriju in niso vedeli, kaj naj bi vse storili Viljemu II. na čast, kateri je vstopil kot triumfator po slavni zmagi v prestolnico avstro-ogrškega cesarstva. In čemu vsa ta nemška in oficijozna navdušenost? Samo zato, ker se je diplomaciji združene Nemčije končno posrečilo rešiti državo iz one osamljenosti, v katero jo je bil spravil Viljema II. osebni režim, kateri ji je postajal že nevaren ali vsaj zelo neprijeten. Hvaležna bi morala biti torej Nemčija nam in ne mi njej, pa modrost naših diplomatov in njih oficijozov ter „avstrijski“ patrijotizem naših Nemcev je vso stvar tako zasukal, da je dober del političnih kalinov dandanes popolnoma o tem prepričan, da se ima A. O. samo Nemčiji in Viljemu II. zahvaliti, da ni prišlo spomladi do vojske. Ta čudodelni uspeh diplomatske modrosti se pa pripisuje trozvezi, katero treba zelo skrbno konservirati, da bodo še pozni rodovi uživali blaženosti njenih učinkov. Sredstva za konserviranje tega diplomatskega veledela so pa novi kanoni, novi polki, nove bojne ladije. Vojni minister bo že v jesenskem zasedanju delegacij zahteval nekaj na račun. Dobro poučeni ljudje pravijo, da ne bo več ko 200 do 300 milijonov kron za zgradbo štirih novih bojnih ladij po tipu dreadnought, brez katerih noben vojni minister, ki količkaj drži na svoje dobro ime, ne more več dandanes shajati.

Zakaj so nam te bojne ladije prav tako neobhodno potrebne, o tem gredo mnenja nekoliko narazen. Večina trdi, da nam je teh ladij zato tako treba, da bi kot dobri zavezniki lahko dostojno pomnožili nemško mornarico, ako bi se Nemčija in Anglija spoprijeli ter začeli tisti obračun, o katerem že tako dolgo govore in pišejo; manjšina je zopet mnenja, da te drage čolničke potrebujemo zaradi varnosti proti našemu drugemu zvezniku Italiji. Kedo ima prav, ne vem, diplomati in zgodovinarji bodo to zapieteno vprašanje enkrat rešili ali pa tudi ne, eno je pa prav gotovo, da bodo srečni davkoplačevalci plačali ta račun v gotovini in v potrebnem zvišanju števila rekrutov. Toda kaj človek ne stori vsega svojim sosedom in celo zvestim zaveznikom na ljubo? Tu pa tam bo pač kdo malo zarentačil, da so to pač čudne zveze, ki nam nalagajo taka bremena, bolj pogumni bodo celo stiskali pesti — v žepu, plačevali pa bodo vsi — rekrutov nam pa itak nikdar ne manjka, naj se jih od nas zahteva že kolikor se hoče.

Presrčnost odnošajev z našim italijanskim zveznikom se kaže pa tudi v tem, da je Avstro-Ogrsko sklenilo, da se oficijelno ne udeleži razstav v Rimu in Turinu na proslavo petdesetletnice zedinjenja Italije. Leta 1911 bode petdeset let, odkar se je zbral v Turinu prvi italijanski parlament in je bil kralj Viktor proglašen za italijanskega kralja. S tem je Viktor Emanuel prevzel nalogo zediniti Italijo in je to nalogo tudi dovršil, ko so njegove čete vzele dne 20. septembra 1870. l. Rim, ter napravile konec papeževi posvetni moči.

Pravico do svobode in zedinjenja ima vsak narod na svetu. Italijanski narod je pa imel tudi potrebno kulturno, moralno in politično moč, to teoretično splošno priznано pravico udejstviti.

Ideja, za katero so najboljši sinovi italijanskega naroda stoletja delovali in trpeli, je bila končno uresničena, Italija je bila združena. Italjan je imel zopet neodvisno državo, svobodno domovino. Papež, ki je bil sicer tudi Italjan, ni pripoznal italijanskemu narodu te pravice, katoličanom je prepovedal udeleževati se političnega življenja v novoustvarjeni in osvobojeni domovini ter je proklel kralja in njegove pomočnike. Katoliški vladarji so sicer priznali dejstvo združene Italije in niso protestirali proti temu, da je bil Rim papežu vzet in proglašen za prestolnico združenega kraljestva, niso pa imeli poguma izvajati iz tega zadnje konsekvence. Tej nedoslédnosti treba pripisovati dejstvo, da ni naš cesar še nikdar posetil svojega italijanskega zaveznika v njega prestolnici in da vsled tega tudi italijanski kralj ne pride več na Dunaj, odkar je ostal poset Humberta I. na Dunaju nevrnjen. V tem obziru se vede Avstro-Ogrska kot vazal papeža, ki glasno protestira proti temu, da bi katoliški vladarji prihajali oficijelno k italijanskim kraljem v Rim na posete. Temu papeževemu uplivu treba pripisovati dejstvo, da se Avstro-Ogrsko oficijelno ne udeleži razstav v Rimu in Turinu na proslavo zedinjenja Italije. Oficijozni seveda trde, da to ni nikaka demonstracija proti Italiji, ampak le posledica sklepa, da se Avstro-Ogrska sploh ne bo več oficijelno udeleževala razstav in da je samo slučaj, da bode ta sklep zadel kot prvi baš ti dve italijanski razstavi.

Italjani bodo tem oficijelnim pojasnilom verjeli ali pa tudi ne. O presrčnosti zavezniških odnošajev pa ne bode nikdo dvomil. In da bi se ti še, bolj utrdili, bode zahteval minister italijanske vojne mornarice 400 milijonov lir izrednega kredita za nove bojne ladije, brez katerih baje ne more več shajati.

Tako rastejo ne samo vojne mornarice in armade trozveznih držav, ampak tudi presrčnost in ljubezen, ki veže njih vladarje. To nalaga sicer državljanom čedalje večje denarne in krvne davke, katere jim je tembolj težko plačevati, ker postajajo gospo-

darske razmere od dne do dne slabše, zaslužki manjši, priložnosti zaslužka redkejši — toda diplomati in oficijozni pravijo, da je mir zagotovljen in da se imamo za dobroto zahvaliti samo trozvezi, ki je edina zaščitnica miru in reda v Evropi. Če pa oficijozni kaj rečejo, je to tudi gotovo res in naj že stane kar stane! Pravi patrijot po tem sploh ne vpraša.

Politična kronika.

o iz proračunskega odseka. — Pri razpravi o proračunu pravosodnega ministerstva bi bila dana prilika našim zastopnikom, spregovoriti o vseh krivicah, ki se nam gode na polju justične uprave ne samo na Štajerskem in Koroškem, ampak tudi drugod po Slovenskem. Te prilike naši zastopniki niso tako izkoristili, kakor bi si bili volilci želeli. So si li pridržali to za razpravo v polni zbornici? Tem živahneje so se udeležili debate češki poslanci, kateri so vladi očitali vse grehe in pregreške, katere so sodna uprava in posamezni nemški sodniki zakrivali proti jezikovni ravnopravnosti na Češkem. Pravosodni minister se je zagovarjal s sofizmi in zavijanjmi. Dejal je, da člen XIX. osnovnega zakona ne zadostuje, ker je v tem členu določeno samo načelo ravnopravnosti, katero se da pa na različne načine izvajati. Ta člen določa vsem narodnostim pravico gojiti svojo narodnost in jezik, neodločeno je še, ali je ta pravica združena samo z okrajem, v katerem dotično pleme biva, ali z deželo, v kateri narod živi. — Prvi nazor zagovarjajo Nemci, drugi Čehi. Naj že bode to vprašanje tako ali tako, povsod je zavladalo prepričanje, da je treba rešiti. Dokler pa še ni rešeno, smo nakazani na pogibljiva tla naredb, katere so neizmerno različne ter niso izšle iz enotne temeljne ideje. Tudi iz stališča justične uprave je bilo mogoče poslužiti se naredbenega prava, pa samo v sporazumljenju z zastopniki različnih narodnih plemen, kakor se je to nedavno tega zgodilo v Dalmaciji; tega pogoja pa ni ne v Stremayerovih ne v Bađenijevih jezikovnih naredbah. — Dvovov je torej mnogo, in čem več jih je, tembolj je sodnik prisiljen posluševati se svoje pravice. (To se pravi, tembolj bo nemški sodnik izkoriščal ministra Hohenburgerja nazore, uveljavljati svoje nemško-nacionalno prepričanje v odklanjanju nenemških tožb in sodnih spisov!) Kar se tiče notranjega jezika, se ne dajo izvajati iz temeljnega zakona nikake konsekvence o rabi katerega določenega jezika; tu gre za razmerje med državo in njenimi organi, zato ima država pravico določevati notranji uradni jezik potom naredb, katere so pa seveda za uradnike obvezne. To stoji v nasprotju s tem, kar je minister v prejšnjem stavku trdil, da se na temelju osnovnega zakona ne da določiti uradni jezik in da je v tem sodnik

pravičen ravnati po svojem prepričanju. Te pravice se nemški sodniki poslužujejo v najizdatnejši meri odklanjajoč slovanske tožbe in vloge, Hohenburger pa reklamira za vlado tudi še pravico, diktirati slovanskim uradnikom dolžnost, da se pokore neustavno izdanim naredbam o notranjem uradnem jeziku, ki je seveda vedno nemški.

Pri imenovanjih se baje ministerstvo drži načela, da mora sodnik temeljito znati v pismu in v besedi jezike dotičnega okraja. Na Štajerskem in Koroškem to načelo seveda ne velja; na Štajerskem je za Nemca dovolj, da prinese spričevalo, da je obiskoval kak slovenski kurz, na Koroškem še tega ni treba, o istinitem znanju slovenščine pa niti govora ni. — Pri glasovanju o proračunu justičnega ministerstva je bilo oddano najprej 20 glasov za, 20 glasov proti. Predsednik je na to konstatiral, da se je vstrel in glasovalo se je še enkrat. Pri drugem glasovanju so srečno našli 21 glasov za proračun 20 pa proti. Pri glasovanju sta manjkala Stapinjski in Malik. Na to se je začela razprava o proračunu naučnega ministerstva. Razprava je bila kmalu pretrgana ter se bode nadaljevala v sredo po praznikih.

a Prva seja poslanske zbornice bo 3. junija. Na dnevnem redu je prvo čitanje vladnih predlog, tikajočih se finančnega načrta.

a Položaj. Korresp. Centrum piše, da se s poljske in krščansko socijalne strani vladi svetuje, naj z obzirom na nesigurnost parlamentarnega položaja zbornico pozove, naj jej dovoli proračunski provizorij, da tako pridobi časa za razvozlanje zapletk. Vladne stranke zahtevajo, naj bode zasedanje kolikor mogoče kratko ker se treba temeljito pripraviti za jesensko zasedanje, v katerem bo treba parlamentarne razmere temeljito premeniti.

a Ogrska kriza. Glasila stranke neodvisnosti so proti podaljšanju nagodbe z Avstrijo in odklanjajo vsak načrt o rešitvi krize, ki ne prihaja od Kossutha. Glasila klerikalne ljudske stranke pišejo, da je sporazumljenje med strankami skoro gotovo, da bode parlament razpuščen in razpisane nove volitve — rešitev krize pa da izvede novi parlament. Cesar bo sprejel v avdijenco še Kossutha in Andrássyja.

a Proti veleizdajniškemu procesu. Björnson je priobčil v včerajšnjih listih velik članek proti takozvanemu veleizdajskemu procesu v Zagrebu in proti preganjanju Srbov. Björnson z ostrimi besedami obsoja proces, način, kako se ta vodi in sodnike, katerim je poverjen. Na konec članka apelira Björnson na avstr. in ogrsko vlado ter se obrača na ves kulturni svet, da bi napravil konec zagrebškemu procesu, ki je prava sramota justice.

Darujte za Narodni sklad!

Dnevna kronika.

d **Afera dr. Lukinić-Maixner.** Vo-
tant Franjo Maixner pri zagrebškem
sodišču — jeden izmed sodnikov pri
veleizdajskem procesu — je zaklical
minulo soboto branitelju dr. Lukiniću,
da je „bezobrazan“. Ker je Maixner
častno poravnava zasebnim potom od-
klonil z izgovorom, da je žalitev iz-
rekel v službi, je vložil dr. Lukinić
proti njemu tožbo.

d **Katoliško vseučilišče v Solno-
gradu** se po sklepu na shodu tirolskih
klerikalcev v Inomestu dne 23. maja
ustanovi tekom štirih let.

d **110.000 premogarjev** grozi biti
izključenih od dela v južnem Walesu
na Angleškem. Delodajalci pravijo, da
bodo vse delavce za dobo jednega me-
seca izključili od dela, ako se ne po-
gode z njimi do 30. maja glede plač.

o **Trdnjave na ruskem Poljskem.**
Petrogradsko „Slovo“ javlja, da je na-
meravano izpraznjenje trdnjav na
ruskem Poljskem nenadoma ustavljeno
— in to na prigovor generalnega gu-
vernerja. Stvar bode še enkrat pretre-
soval posebni strateški odbor.

o **Madžari v Zagrebu** si hočejo se-
zidati lastni dom. Že pred več leti se
je obrnila Madžarska čitalnica v Za-
grebu na madžarsko občinstvo za do-
neske v isto svrhu; ker jih je bilo
premalo, se je obrnila sedaj na ogrsko
notranje ministerstvo za podporo. —
Opravičeno pripominja „Obzor“: „Ma-
džari se na Hrvatskem pred našimi
očmi udomačujejo, dočim se mi prepi-
ramo za načela“.

o **Knez Eulenburg v Gasteinu.** Av-
strijsko nemštvo je doletela posebna
čast: Knez Eulenburg, čegar zadeva
še vedno ni rešena pred berlinsko po-
roto, je odpotoval po dovoljenju drž.
pravdnštva v Gastein, da se ozdravi.

o **Udeležba Avstrije na razstavi v
Rimu 1. 1911.** „Popolo Romano“ piše,
da avstroogrška vlada še vedno ni ofi-
cijelno naznanila, da se omenjene raz-
stave ne udeleži. Zato more svojo ude-
ležbo še vedno prijaviti. Bilo bi zares
čudno, ako bi Avstrija tega ne sto-
rila, ker sodelujeta n. pr. celo Špa-
njolska in Portugalska.

o **Javna manifestacija proti obisku
šolarskih maš.** Mestno zastopstvo v
Gabloncu na Češkem je sklenilo v
svoji seji, da se proti odloku okr. šol.
sveta, po katerem bi se morali šolarji
trikrat na teden udeležiti pred poukom
t. z. šolarske maše, priredi javna ma-
nifestacija in se pošlje ugovor dežel-
šol. svetu.

o **Deželna agrarno hipotekna banka**
se osnuje od maloruske strani v Lvovu.
Temeljna glavnica znaša 2 mil. kron.
V dveh mesecih začne banka poslovati.

o **Opuščen kartel.** Misel, ustano-
viti kartel vseh ameriških in evrop-
skih tovarn za gnojila, se je opustila.

o **Shod ukrajinskih vseučiliščnikov.**
Ukrajinski vseučiliščniki prirede 11.
julija v Lvovu shod, katerega se ude-
leže odposlanci iz Avstrije in Rusije.
Na shodu se bo razpravljalo o ustano-
vitvi ukrajinskega vseučilišča v Lvovu.
Shoda se udeleži 15 dijaških društev.

o **Zagrebski „veleizdajniški“ senat
pod kuratelo.** Predsednik sodnega stola
dr. Gaj je prepovedal predsedniku se-
nata v „veleizdajniškem“ procesu Ta-
rabocchiji in votantu Pavešiću ponoči
pohajati javne lokale, ker sta v pija-
nosti govorila o procesu.

o **Preiskava proti votantu v „ve-
leizdajniškem“ procesu.** Proti votantu
v „veleizdajniškem“ procesu Čvaju je
uvedena disciplinarna preiskava, ker
je obtožen, da je zlorabil neko dekle,
proti kateri je vodil kazensko prei-
skavo. To je lepa družba, ti sodniki v
„veleizdajskem“ procesu.

Štajerske novice.

v **Resnica o Studencih.** „Straža“
je 8. maja pisala, da štejejo Studenci
89 slovenskih volilcev, ki bodo vsi vo-
lili klerikalno. Pri volitvah je bilo za
slovenska kandidata oddano skupaj 96
glasov in od teh za dr. Kukovca 48 in
dr. Medveda 48. Včeraj pa piše „Stra-
ža“, da dr. Kukovec v Studencih ni
dobil nobenega slovenskega ampak same
nemčrske glase. Vsak misleč človek
bode na podlagi pisave „Straže“ same
z glavo zmajal in vprašal: Če je izmed
89 slovenskih glasov dobil dr. Medved
48 glasov, kje je potem ostalih 41 slo-
venskih glasov? Ker je znana stvar,
da je nemška stranka svojim ljudem
brnila udeležbo in v ta namen poslala
kot agitatorja učitelja Maierja na vo-
lišče, in je vendar znano, da je Nemec
Juritsch divje agitiral za dr. Medveda
postane resnicoljubnost „Straže“ še
čudnejša! Iz vsega vidimo, da „Straža“
resnico pači in sama sebe po zobeh
bije. Mi brez strahu povemo resnico.
Slovenstvo v Studenci je politično sploh
zelo malo zavedno. Ljudje so pač skoro
vsi po rojstvu in po imenih Slovenci,
narodno zavednih Slovencev je pa že-
libog le neznatno število v Studencih.
V tem oziru torej Slovence čaka v Stu-
dencih še mnogo mnogo hvaležnega dela.
Da torej tudi vsi volilci dr. Kukovca v
Studencih niso bili pristaši narodne
stranke, resnici na ljubo priznamo. Laž
je pa, da je volil dr. Kukovca v Stu-
dencih le 1 volilec, ki se prišteva k
nemški stranki. Volilo ga je pač več
Slovencev, ki so po mišljenju blizu so-
cijalnemu demokratu, mogoče tudi kak
nemško govoreč socijalni demokrat,
kar je naravno, če se pomisli, da je
od naprednih Slovencev bila odvisna
zmaga socijalnega demokrata Horva-
teka. To je nespačena resnica glede
volitev v Studencih.

v **Žalec in Središče.** V Žalcu in
Središču je klerikalni kandidat dr. Med-
ved dobil skupaj le 6 glasov, kandidat
narodne stranke pa 180 glasov.
„Straža“ zato piše v včerajšnji
številki med vrstami: Žalčani so slabo
ljudstvo, zato jih je Bog že kaznoval,
ker se hmelj slabo obnaša. Središčani
so pa dobro ljudstvo, pa klerikalne po-
sojilnice še nimajo. S tako nesramnimi
sredstvi delajo politiko mariborski bo-
goslovni profesorji! Le tako naprej in
videli boste, da boste „slabega ljud-
stva“, naprednjakov pri vsakih prihod-
njih volitvah — imeli več.

a **Hinavščina.** „Slovenec“ je še
vedno toliko drzen, da dolži „radi-
kalce“, da so — izgnali duhovništvo
iz C. M. družbe, dočim je resnica, da
je le odločila večina delujočih in
plačujočih članov. Ako bi bili
klerikalci le količkaj narodni, bi se
potrudili, da bi ustanovili veliko šte-
vilo delavnih podružnic in s tem bi
dobili lahko tudi večino v družbi. Toda
ker se nedelavnim in nepoštvovalnim
lenuhom ni pustilo gospodariti z de-
narjem delavcev in radodarnih narod-
njakov — so se klerikalci umaknili.
Kdo jim pa še sedaj brani pristop v
družbo? Kdo jim brani, da sami de-
lajo za obmejno šolstvo? Pobirajo pač
doneske za svoje liste in svojo stranko
— do kaj višjega se ne povspnejo. In
to zato ne, ker njihovo „ljudstvo“ pla-
čuje raje za maše in daruje za itak
bogate cerkve, kar vse zgine v glo-
bokih duhovniških žepih. Zato je vse
klerikalno govorčenje o obrambnem
delu le velika hinavščina.

v **Našim zaupnikom v vednost.**
Izvrševalni odbor narodne stranke je
skenil sklicati v kratkem shod zaupni-
kov stranke, ne pa glavni zbor. Glavni
zbor je določen za jesen.

a **Klerikalci in raiffeisenovke.**
Na jedni strani povzdigujejo klerikalci

raiffeisenovske posojilnice do neba, na
drugi pa, kjer jim kaže, hujskajo proti
njim, češ, da mora biti vsako posojilo
v štirih letih vrnjeno. To namreč kle-
rikalcem prav nič ne ugaja; ubogi
kmetič na ta način prehitro ujde du-
hovnikom, katerim je glavno na tem,
da ga drže na vajetih in politično
izrabljajo.

o **Nemški narodni svet za Spod.
Štajersko** je izkjučil mešč. učitelja
Aistricha iz vrste svojih članov. Tako
oznanjuje celjska „vahtarica“ urbi et
orbi. Nam je sicer precej vsejedno, če
sedi Aistrich med nemškutarji kot
morda jedini pravi Nemec ali ne. Cela
ta malenkostna gonja proti njemu, ki
se dozdeva marsikomu na prvi pogled
smešna, pa kaže spodnještaj. nemšku-
tarijo v celi njeni „kulturni“ nagoti:
brutalnost, nasilstvo, malenkostno ma-
ševalnost nekaj bogatašev, ki izse-
savajo kakor pajki po naših nemških
gnjezdih svoje „brate“ Nemce doma,
pa tudi „bratom“ od drugod ne prizna-
našajo. Zato gorje onemu, ki se dotakne
njihovih mrež! Na sramotni oder z iz-
dajalcem svetih — bogataških in kra-
marskih koristi! Politična svoboda je
pri teh ljudeh nekaj docela neznanega.
V naših mestih in trgih tako dolgo ne
more biti miru, dokler bode ta rene-
gatska samopašna klika v njih gospo-
darila samo sebi na korist, a ostalemu
meščanstvu na škodo.

v **Imenovanje.** Davčni upravitelj
Henrik Vidic v Celju je imenovan za
davčnega nadupravitelja v okrožju gra-
škega finančnega ravnateljstva.

v **Za Binkoštno praznike** so se za
Celje odredile posebne varnostne od-
redbe. Poklicanih je v mesto 20 orožni-
kov, razun tega bo tudi vojaštvo oba
dneva pripravljeno za slučaj, da bi po-
stali nemški burši prevročekrvi.

v **Glasbena šola v Celju** priredi
v nedeljo dne 6. junija zvečer svoj
drugi koncert. Vspored priobčimo jutri
med društvenimi vestmi; prijatelje slo-
venske narodne pesmi bo zanimalo, da
se bode pelo 6 koroških narodnih
pesmi, in sicer 3 v mešanem, 4 v mo-
škem zboru.

v **Ujeta tičica.** V Lokrovcu sta
vdrla v Krušičevo hišo fanta Veternik
in Leiler ter odnesla 14 K denarja ter
srebrno verižico. Včeraj ju je g. straž-
mešter Paj prijel in izročil sodniji.

v **Surov napad.** Minulo nedeljo je
šel iz Celja proti Zavodni rudar Slati-
nšek. Pred gostilno „Königstiger“ mu
je postalo slabo tako, da je obležal.
Ponoči so prišli 3 fantje in ga tako
pretepli, da je moral v bolnišnico. Stor-
ilcev še nimajo.

„**Učeni**“ kandidati kmečke zveze.
Na shodih v Cirkovcih na Dr. p. dne
18. apr. in 15. maja sta tam razvijala
svoje programe Ozmec in Meško. Da
je slednji obljubljal novi lovski zakon,
dasi ga imamo že od l. 1906, ni ničesar
čudnega. Da je pa Ozmec sveto ob-
ljubil, da bo dosegel regulacijo potokov
na Dr. p., torej tudi v cirkovski fari,
to je pa slabo znamenje za njega: mož
namreč niti toliko ni poučen o razme-
rah v svojem domačem kraju, da bi
vedel, da je to že zdavnaj sklenjena
stvar in da je deželni odbor pred krat-
kim itak že brez Ozmece sklenil izde-
lati generalni načrt za regulacijo po-
tokov na Dr. p. Človek nehote misli na
dr. Jankovičeve besede: ein gewöhn-
licher Landpfarrer.

v **Klerikalno beračenje** 6. junija
mislijo mariborski klerikalci prirediti
veliko beračenje po celem Sp. Štajerju.
Govoričijo nekaj o „narodni osveti“,
nekaj vrst nižje pa javno sami prizna-
vajo, da se gre za „narodno prosveto“,
t. j. za klerikalno časopisje in agita-
cijo. Naj ne da noben narodnjak niti
vinarja.

v **Iz Verzeja.** Velepoštovani g.
urednik! Gotovo Vas bode zanimalo se-
znaniti se vsaj nekoliko tudi z onimi
klerikalno-zvezarskimi priganjači, kateri
so zraven g. dr. Kovačiča naše volilce
pred volitvami z Medvedom uganjali v
klerikalni tabor. Prihajali so od vseh
strani in le čuditi se moramo, da nam
niso ugnali vseh volilcev. Med drugimi
smo videli, da se je plazil po našem
trgu tudi neki znan zvezar iz sosedne
občine, kojemu ne zadostuje, da podžiga
politične strasti le v domači občini in
župniji in ki se bode še od same zve-
zarske strasti in ljubezni do lastnega
žepa najbrž že kmalu docela posušil.
Kaj je neki iskal ta mož pri našem mi-
roljubnem g. župniku? Mar se je hotel
izpovedati svojih grehov in si očistiti
vest, ki mu najbrž marsikaj predbaciva?
Mar še mu to otežuje srce — kakor
se je pred nekaj časom govorilo — da
takrat, ko se je vozil na železnici brez
voznega listka do Ljutomera, ni mogel
dovolj urnih krač srečno popihati do-
mov, ampak so ga ujeli in je moral
plačati 6 kron globe? Je li ta govorica
res odgovarjala resnici? Od tako pre-
možnega moža, ki še hoče povrh povsod
veljati za poštenjaka, se kaj takega
vendar ne bi smelo pričakovati. Sicer
pa sigurno ne žaluje toliko za tem, da
se je vozil brez voznega listka, kakor
za globo, katero je moral plačati. G.
urednik, za Vas bi bil to kaj hvaležen
posel, če bi si tega možakarja ob pri-
liki nekoliko natančneje ogledali. Ako,
pa nimate sami časa dovolj, si pa na-
prosite nekoga drugega, da Vam natanko
opiše tega in vse one nepoklicane zve-
zarsko-klerikalne priganjače, ki so ob-
delovali naše volilce. Nikar pa naj ne
pozabi onega od Sv. Križa, ki ima tudi
tako kepo masla na glavi, da se mu
bode cedilo po celem širokem obrazu,
ako ga le enkrat pošteno obsije solnce
javnosti. Sicer mi pa bodite zdravi in
na svidenje! Verzenec.

v **Tritedenski dopust** ob času
žetve je določilo poveljstvo 3. voja.
Pri pešpolkih, gorskih in trdnjaviških
topničarjih ter trenu se ne vrše tačas
nikake orožne vaje niti vežbanje. Pač
pa se vaje nadaljujejo pri konjenici,
poljnih topničarjih in tehničnih oddel-
kih in se odpuste nekaterniki za 3 tedne
domu le če razmere dopuščajo.

o **Hitra pošta.** Dne 24. maja od-
dana je bila v Mariboru brzojavka ob
9. uri 9 m. dopoldne v Brežice. Tista
bi se imela dostaviti v Kapele, kamor
je tudi srečno dospela dne 26. maja ob
12. uri dopoldne. Kakor se je dognalo,
zakrivila je to baje poštna ambulanca,
katera je zavozila na Dobovo odprem-
ljeno brzojavko v Zagreb in od tam-
kaj bogvekam, da je prišla šele drugi
dan popoldne v Dobovo in tretji dan
v Kapele. Ako bi bila brzojavka po-
sebnega pomena, in bi adresata morda
posebna škoda dohitela, bi se krivca
dobro poščegetalo, da bi si drugokrat
pošteno zapomnil, kje ima pošto od-
dati. Toliko za sedaj v vednost onim
gospodom, kateri urejujejo pošto na
progi Zidanimost-Zagreb, da si zana-
prej dobro zapomnijo postajo v Dobovi.

o **Zveza nemških delavcev „Ger-
mania“**, namenjena vsemu nemškemu
delavstvu v alpskih deželah, bode
imela v nedeljo svoj občni zbor v
Celju. Med zborovalci bode pač malo
delavcev, če odštejemo celjske mestne
pometače in hlapce, ki gredo na ko-
mando k takim prireditvam, čeprav ne-
kateri še nemški ne znajo. Drugo pa
bode samo nemško nacionalno me-
ščanstvo. Ta „Germania“ zato tudi
živi le ob drobtinah z mize nemških
bogatašev, ob plačanih sodčkih piva
in darovanih štefanij vina — kaj dru-
gega ne stori.

o **Požar.** V Bistrici pri Limbušu
je v sredo ponoči gorelo pri posest-

nikoma Viharju in Forstnerju. Na pomoč so prihiteli požarne brambe iz Ruš, Selnice, Studenc in Maribora, ki so ogenj srečno omejile in zadušile. Vihar ima 3, Forstner 2 tisoč kron škode, ki je pa po zavarovalnici večinoma pokrita.

o Pozor, Celjani! Poroča se nam brzojavno iz Gradca, da je že na potu slavnoznani „zeleni Henrik“ („der grüne Heinrich“) v pomoč in tolažbo onim, katere bi te dni premagalo navdušenje za sveto nemško stvar. Vest bo gotovo pomirjevalno uplivala po mestu.

b Oblasti napram Slovincem. Dne 21. maja t. l. je okrožna sodnija v Celju imela v preiskovalnem zaporu 84 let starega Ig. Kosa radi požiga. Imenovanega sta dr. Jesenko in dr. Golitsch zdravniško preiskala in na podlagi te preiskave okrajne sodnije oddala Kosa celjskemu magistratu kot politični oblasti v nadaljno ukrepitev. Ta je dne 23. maja Ig. Kosa dala pripeljati v občino Rečica v Savinjski dolini. Naročeni voznik je odrinil iz Celja s svojim potnikom 24. maja ob 1/4. uri zjutraj v Savinsko dolino. V Letušu pri Braslovčah je voznik ustavil pri gostilni Zanier, pustivši Ig. Kosa v nepokitem vozu, **na solncu**, se je v gostilni mudil in pil **2 uri**. Neki radovednež vendar pogleda na voz in s strahom zapazi, da je mož mrtev. Stvar se je c. kr. okrajni sodniji na Vrskem naznanila. Mi vprašamo g. dr. Keppa in dr. Golitscha, je li bil Kos za nadaljno pot zmožen? Gospod dr. Ambroschitz, ali vi ne veste, kako se ima 84letni starček voziti? Niti konjederec ne sme v nepokitem vozu svojega plena voziti iz Celja na Rečico, seveda za Slovence je pa itak vse dobro po mnenju celjskega magistrata.

v Klerikalna papirna trgovina se ustanovi v Celju pri „Terscheku“. Vočila je bodeta neki Goričanin g. Leskošek, sedanji poslovodja pri Zvezni trgovini.

b Uskok Pušenjak se je predstavljajal na shodih pri Kapeli in Sv. Jurju kot neka vzvišena oseba. Pomišlovalno so ga gledali naši ljudje, predstavljajoč si ga kot plačanega agitatorja in hlapca Koroščeve garde. Predsedništvo na shodih prisvojilo si je kar sam, podpredsedništvo pa prepustil najboljšima Zemljičevima pristašema Divjaku in Vuku.

b V gornjeradganskem okraju opustošile so gošenice vse sadno drevje. Na mnogih sadnih vrtih ne najdeš niti enega zelenega lista. Nastopila pa je tudi strašna suša, ki bo učinkovala dosti hujše kakor lanska. Naši kmetje zrejo obupani v bodočnost.

b Sv. Lenart v Slov. goricah. Telovadno društvo „Sokol“ pri Sv. Lenartu je imelo dne 23. maja ob 8. uri dopoldne v svoji novi telovadnici svoj drugi občni zbor ob udeležbi 24 članov. Navzoče domačine in odposlanca „Mariborskega Sokola“ br. Iliča je pozdravil podstarosta dr. Milan Gorišek, ki je otvoril zbor s kratkim pregledom odborovega dela v preteklem letu. Po odstopu staroste dr. F. Stupice je prevzel vodstvo podstarosta, ki je vodil društvo z veliko skrbjo do današnjega dne, preskrbel mu telovadnico, katero je postavil na svojem zemljišču, dalje potrebno orodje; tako je danes šentlenarški „Sokol“ lastnik priproste telovadnice, ki popolnoma zadošča domačim razmeram. Ob telovadnici leži obsežno poletno vežbališče. Poročilo tajnika in blagajnika se je soglasno odobrilo in nato se je volil novi odbor. Starosta dr. Milan Gorišek, podstarosta Klement, načelnik Fr. Vrabelj, tajnik Rus, blagajnik Anton Kraigher. Telovadi se vsako nedeljo od pol 9. do pol 10. ure dopoldne. Odbor je naročil telovadcem

telovadno obleko. Novemu odboru želimo mnogo uspeha in vstrajnosti v začetem delu. Na zdar!

v Čebelarški shod v Št. Pavlu. V nedeljo popoldne 23. tm. priredila je čebelarška podružnica za Savinjsko dolino pri čebelnjaku g. Pečarja v Dolenjivasi pri Št. Pavlu prav dobro obiskan čebelarški shod. Udeležili se ga niso le domačini Šentpavljani ampak tudi sosedi. Gospod Cizelj iz Polzele pripeljal je celo štiri gg. Ruse. Čast mu! Čebelarški potovalni učitelj in predsednik podružnice g. Černej iz Griž predaval je o umni čebeloreji in njeni koristi ter razložil prednosti čebeloreje s premakljivimi panji napram s starimi. Istotako je razložil prednosti stoječih panjev pred ležaki. Potem je še praktično demonstriral z enim panjem, pri kojem nam je pokazal vse zanimivosti na satju, zalegi čebelah itd. Konečno nam je še čebelarški mojster in blagajnik podružnice g. Pikl iz Sp. Ložnice pri Žalcu pokazal obiranje umetnega satja ter pojasnil kolike koristi ima danes taisto za vse umne čebelarje. Bodi na tem mestu obema gg. predavateljema v imenu zborovalcev izrečena še enkrat prav prisrčna zahvala za njin trud.

v V Strassgangu pri Gradcu se je ustanovila podružnica nemšk. „Schulvereina“. Pristopil je tudi — dekan Perl. Slovenski duhovniki pa raje hujskajo proti C. M. družbi. Kaj pa — saj je Slovincem C. M. družba manj potrebna ko Nemcem Schulverein!

v Umrl je v Gradcu minoritski duhovnik o. Ernest Čuček.

a Posledice volitev ali kaj? Iz več krajev se nam poroča, da duhovniške posojilnice ne morejo izplačevati hranilnih vlog. Najbrž so stale klerikalce volitve toliko denarja, da so vse pobrali iz svojih zavodov in sedaj vlagateljem ne morejo vračati njihovega denarja. Najhujše se godi v tem oziru neki slavno hirajoči zadrugi v slovenjegraškem okraju. Slednjič bodo ljudje vendarle uvideli, da ni dobro če vesta gg. fajmošter in kaplan za vsak prihranjen groš in ga porabita v — svoje svrhe.

Iz Maribora. Kaj z morevino! „Straža“ poroča, da je agitiral v Studencih na dan volitve za dr. Kukovca „neki delavec, ki se je pred kratkim z veselja žarečim obrazom gostil z vinom, katerega mu je plačala duhovnikova roka“. Zanimivo je, da ima tisto duhovniško plačevanje vina tako čudne uspehe. S tem se „Straža“ še sama hvali!

v Od Kapele pri Radgoni. Uskok Pušenjak je imel pri nas dne 16./5. volilni shod. Zabavljaj je zlasti na podl način čez našega rojaka, samostojnega kandidata g. Zemljiča. Le miroljubnosti naših mož se ima zahvaliti, da ga niso vrgli na cesto. (Pri Kapeli je Kmečka zveza že doslužila?) Za te napade pa so dali naši volilci najbolji odgovor dne 17./5. na volišču, kakor kažejo sledeče številke:

	Zemljč	Robič	Roškar	Sen	Ko.e.r
Radinci	31	23	—	1	3
Rihtarovci	11	12	3	1	—
Kapela	8	11	5	3	—
Hrastje	7	10	3	1	—
Boračova	8	12	6	3	—

Iste „uspehe“ kakor pri Kapeli dosegel je Pušenjak tudi pri Št. Jurju. Če bo de v tem smislu K. Z. delala vnaprej, tedaj se pač N. stranki, niti najmanje ni treba bati za obstanek!

V Maribor na veliko narodno veselico dne 6. junija!

v Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. A. Gabršček, tovarnar v Gorici letos že drugi prispevek 200 K od mila, ki se prodaja v korist družbi. — Iskrena zahvala!

a Obešenega so našli minulo sredo zjutraj blizu Savčeve gostilne v Krčevini pri Ptujju na nekem sadnem drevesu starejšega moža po imenu Žlatiča. Vzrok samomora je neznan.

a Nemško obrambno delo. Zadnja majeva slavnost v Mariboru je vrgla za nemško obrambno delo v „Schulvereinu“ 2510 K 6 vin. Za Slovence toliko več povoda, da hite vsi dne 6. junija na slavnost C. M. podružnice v mariborskem „Narodnem domu“!

a Iz Spodnjih Ivajne pri Radgoni. Dne 24. t. m. ob 9. uri zvečer je začel goreti Budjov mlin na Ščavnici z bencinmotorjem in je zgorel do tal. Doma je bila samo žena z otroci, ki so spali v stanovanju zraven mlina. Prišla je sicer čez eno uro na lice mesta najbližja požarna bramba iz Okoslavec, a niso mogli ničesar več rešiti. Mlin je zavarovan za 16.000 K in je v teku 50 let že petkrat zgorel.

v Nova pogodba Južne železnice z obligacionarji. Z Dunaja se poroča, da je Južna železnica obelodanila novo pogodbo z obligacionarji. Obligacionarji podaljšajo rok dveh izžrebanj v skupnem znesku 7 in pol milijona kron do 1917. Dalje se za sedaj odpovejo, da se nakaže še dosedaj neizplačanih 510.000 K iz čistega dobička v njihovo rezervo. Potem prepustijo skupno K 16.716.948 popusta za investicije, katere bi sicer morali pokriti akcionarji. Upanje, da se jim povrne ta vsota, imajo le tedaj, če se Južni železnici posreči najeti novo posojilo. Obligacionarji se odredijo za sedaj tudi K 2.396.451 rezervnega zaklada; tudi ta znesek je odvisen od novega posojila. V členu 6 dajo obligacionarji pogojno tudi vse popuste za 1910. do 1917. za investicije. Ker pa popusti v zadnjih 3 letih niso zadostovali, da se po prvotnem programu iz l. 1903. nakaže letno 6 mil. za investicije, mora Južna železnica te vsote iz prvih sredstev, ki ji bodo na razpolago, zvišati na letno 6 milijonov. Za vse te koncesije obligacionarjev se pa spremeni določba člena 7, da treba za vsa posojila, ne samo za posojila v svrhu investicij kakor dosedaj privoljenja kuratorja, dočim odpade določba, da se mora prej vprašati občni zbor obligacionarjev.

b Svarilo pred izseljevanjem v Ameriko. Ker je v zadnjih mesecih precej poskočilo izseljevanje v ameriške Zjedinjene države, se da iz tega sklepati, da so prizadeti krogi mnenja, da vladajo v ameriških Zjedinijenih državah za izseljence sedaj ugodne razmere. Toda temu ni tako. Narodno gospodarstvo še si ni odpomoglo od lanske krize. V splošnem lahko upajo na hitro službo ženske služkinje, posebno če znajo angleški ali pa nemški. V nekaterih krajih držav Ohio, Illinois, Minnesota, Severna in Južna Dakota in Montana dobijo mogoče zaslužek tudi farmerski delavci, če so izurjeni v poljedelstvu in živinoreji ter znajo angleški in nemški. Mesečna plača znaša 18 do 25 dolarjev s prostim stanovanjem in oskrbo. Obrtniki in drugi izšolani delavci nimajo za sedaj upanja, da dobe delo, ker sprejemajo na izpraznjena mesta večinoma le delavce, ki pripadajo že dalj časa raznim delavskim unijam. Tudi dninarji ne morejo računati na delo ne v tovarnah in ne v rudokopih. Ravno take so razmere pri prostih poklicih (trgovci, inženirji, zdravniki i. t. d.) Pensilvanija, ki je prej v svojih premogovnikih in tovarnah mnogim izseljencem dala dobrega zislužka, bo za dolgo časa še komaj domačim delavcem dala dela. Še slabše so pa raz-

mere v Kaliforniji, kjer je zelo mnogo avstrijskih izseljencev brez dela in v veliki revščini. Pod danimi pogoji se torej vsakemu resno odsvetuje, da bi se sedaj izselil v Zjedinjene države severoameriške. Če se razmere obrnejo na boljše, bodo gotovo še pravočasno interesirani za to zvedeli.

Kranjske novice.

b Glavna skupščina „Zadružne zveze“ se je vršila včeraj. Poročila so se odobrila in odboru se je dal absolutorij. Iz čistega dobička pride 25.000 kron v splošni rez. zaklad, 16.312'43 K pa v posebni likvidacijski zaklad. V načelnštvo so bili izvoljeni: dr. Hohnjec, Jaklič, Traven, Kovačević, Kozelj, Mahulja, Ravnihar, Sancin, Dobrovec, Smodej in dr. Leginja; v nadzorstvo pa Lavrenčič, dr. Verstovšek, Makjanič, Hladnik, dr. Pegan, Rant, Texter, Podlesnik in Zabret. Za načelnika nadzorstva je izvoljen dekan Lavrenčič, za njegovega namestnika dr. Pegan.

b Škrlatica se je pojavila med šolsko mladino v Sori, vsled česar šolski pouk preneha.

b Ljubljanski ulični napisi pred upravnim sodiščem. Zoper sklep deželnega odbora, s katerim se je odobrila naprava samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani, so Nemci vložili pritožbo na upravno sodišče. Dasiravno leže pritožbe pri upravnem sodišču redno nad eno leto, predno jih rešijo, se je zgodila v tem slučaju sumljiva izjema. Obravnava o tej pritožbi je razpisana na 9. julija. Upravno sodišče je v zadevi uličnih napisov že opetovano priznalo popolno avtonomijo mestnih občin, oziroma deželnih odborov in se pač ne bo postavilo za ta slučaj v direktno nasprotje z vsemi svojimi razsodbami.

b Umrl je v Škofji Loki g. Ivan Karlin, kavarnar in posestnik, v najlepši moški dobi, star komaj 27 let.

b Za novo šolo v Mostah pri Ljubljani je daroval g. Ilija Predović, veletržec in posestnik v Ljubljani, stavbišče, vredno nad 10.000 K in 1000 K v gotovini. S tem plemenitim darilom je zgradba prepotrebne šole zagotovljena. Čast vrlemu rodoljubu!

b V Dolini je nek komaj 20 letni fant 21 letnemu posestniškemu sinu Ciglarju razparal trebuh. Začela sta se v pijanosti radi neke malenkosti prepirati. Ranjenec je na potu v bolnišnico umrl.

Koroške novice.

a Umrla je v celovski bolnišnici gospa Katarina Pundschu, voditeljica znanih penzij v Vrbi ob Vrbskem jezru in na Lošinju malem.

a Truplo v Dravi. Pred nekaj dnevi je našel posestniški sin Karl Kolenik v Dobrli vasi na desnem bregu Drave priplavljeno moško truplo, ki je po zdravniških izpovedbah bilo že okoli 14 dni v vodi. Identitete še niso mogli dognati.

a Iz Prevalj. V sredo ponoči je prišel v tovarni celuloze grofice Thurn zaposleni 34letni Janez Lesjak pod pilo, ki ga je strašno razmesarila. Ponesrečenec je bil takoj mrtev.

Primorske novice.

o Razpis nadučiteljske službe v Krmini. Na zasebni ljudski šoli družbo sv. Cirila in Metoda v Krmini na Goriskem, ki se razširi z novim šolskim letom v dvorazrednico, se razpisuje definitivno nadučiteljsko mesto s sledečimi prejemki: plače letno 1400 K, naturalno stanovanje ozir. stanarine 300 K, opravilne doklade 150 K. Prosilci naj svoje, s potrebnimi spričevali opremljene prošnje predložijo vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljub-

ljani do 15. junija 1909. Pripominja se, da imajo prednost oni prosilci, ki so zmožni tudi italijanščine.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

v Občinske volitve v Pulju so izvršene in prihodnji mestni svet bo sestavljen sledeče: 8 Hrvatov, 10 uradnikov c. in kr. mornarice, ki so vsi iz voljeni ter 27 Italjanov. Vsega skupaj je torej 45 občinskih zastopnikov. Italijanska stranka torej ne bo imela dvetretjinske večine in ne bo mogla več tako samovoljno nastopiti. Hrvati, ki se vsled kompromisa niso udeležili volitev v mestu, so zbrali 607 volilnih legitimacij, kar znači tretjino vseh volilcev, kot v protest proti krivični razdelitvi v III. in V. volilnem okraju.

b **Dopolnilne volitve** v mestni svet goriški za II. razred so se vršile v torek. Izvoljeni so bili 4 kandidatje italijanske liberalne stranke. Nasprotnikov niso imeli.

b **Iz sodne službe.** Pravni praktikant Remigij Sussich je imenovan avskultantom na Krku.

b **Pri občinskih volitvah** v Vodnjanu so bili izvoljeni kandidati italijanske liberalne stranke.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Dvoboj med Rolsbergom in Malikom.

a **Dunaj**, 28. maja. (Brz. „N. D.“). Danes opoldne sta imela poslanca Rolsberg in Malik radi včerajšnjega prepira v seji proračunskega odseka dvoboj na pištole. Po prvem strelu so sekundanti dognali, da je bila pištola junaka Malika neporabna. Ranjen ni bil nobeden. Nasprotnika senista spravila.

Ogrska ministerska kriza.

a **Dunaj**, 28. maja. (Brz. „N. D.“). Ogrska korespondenca javlja iz Budimpešte, da je bil danes predpoldne ob 11. v Kossuthovem stanovanju pod predsedstvom vodje ministerstva dr. Wekerla ministerski svet.

Grof Pahlen postane ruski poslanik na Dunaju.

b **Petrograd**, 28. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). Tukaj se govori, da bo vsled želje Avstro-Ogrske postal ruski poslanik na Dunaju grof Peter Pahlen. Grof je sedaj poslanik v Haagu.

Vseslovanski kongres v Petrogradu.

b **Petrograd**, 24. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). Vseslovanska banka, katero se je včeraj po referatu dr. Preisa sklenilo ustanoviti, bo imela svoj sedež v Pragi.

b **Petrograd**, 28. maja. (Brz. „Nar. Dn.“). „Novoje Vremja“ prinaša pogovor njenega dopisnika z dr. Kramářem. Med drugim je dr. Kramář rekel, da so se rusko-poljske razmere zelo poostrele in da je on mnenja, da ruska vlada krivično zatira Poljake. To lahko pomeni veliko nesrečo za Rusijo kakor tudi za slovanstvo sploh. Ko so se Poljaki v Rusiji potegovali za uresničenje državnopravnih načrtov, ni bil na njih strani. A njihovih narodnih pravic se jim nikakor ne sme kratiti. Vendar upa, da se uresničijo lepe praške sanje o poljsko-ruski spravi. Lani sem govoril o zaželenem zblizanju med Avstro-Ogrsko in Rusijo. Tako bi se Nemčijo osamilo in utrdilo stališče avstrijskih Slovanov. Končno je še govoril o vseslovanski banki in rekel, da od nje pričakuje mnogo uspehov in gospodarskega dela med Slovanami.

b **„Bralno društvo“** v Laškem namerava prirediti v zvezi s Ciril-Metodovo podružnico dne 13. junija t. l. gledališko predstavo. Sosedna društva se prosijo, naj se blagovoliijo na to ozirati.

v **Iz Krškega.** Telovadno društvo „Sokol v Krškem“, ima 1. avgusta slavnostno razvitje društvenega prapora. Pri tej priliki priredi celjska župa svoj prvi župni izlet v Krško. Posetijo nas sokoli onkraj Sotle. Vsekakor obeta biti velepomembna slavnost mladega sokola velikanska prireditev, kajti vrli sokol se ne straši dela ne požrtvovalnosti saj ve, da dela za čast in prospeh naroda. —

Po svetu.

d **Čudna vas.** V vasi Hamor pri Miskolcu na Ogrskem so od aprila sem kar zapored umirali moški in ženske. Zdravniki so vedno konstatirali zastrupljenje, a niso mogli dognati, odkod. Končno sta drž. pravdnštvo in sodnija vzeli stvar v preiskovanje in dognalo se je, da so vsa živila v vasi zastrupljena. Ko so začeli dobivati vsa živila iz drugih vasi, so smrtni slučajji prenehali. Zadeva se preiskuje dalje.

a **Bülów in poljsko časnikařstvo** Krakovska „Nova Reforma“ poroča, da je koncem prejšnjega mesca stopila iz veljave odredba nemškega državnega kancelarja, s katero je bilo vsem poštnim uradnikom zabranjeno prejemati naročnino potom pošte na nekatero poljske časnike. Ta odredba je bila izdana pred 2 letoma in se je zelo strogo izvrševala.

b **Napad učitelja na šolskega ravnatelja.** Na ljudski šoli v Portici v Rimu je med poukom oddal nek učitelj 4 strele na ravnatelja, ki je predlagal njegovo premestitev. Streli k sreči niso zadeli. Učencev se je polotil nepopisen strah in mnogo jih je omedlelo. Napadca so zaprli.

o **Oproščena morilka.** Porotno sodišče v Lugosu na Ogrskem je oprostilo Heleno Abucan, ki je marca meseca ustrelila svojega ljubimca dr. Iv. Kadarin, ker jo je zapustil, da bi se oženil z drugo.

o **Strašen zločin v sanjah.** V Kruševcu v Srbiji se je naznanil kmet Subović policiji, da je v sanjah umoril svojo mater. V noči je sanjal, da napada neka zlobna žena mater in ji je šel s sekiro oborožen na pomoč ter ubil zlobno ženo. Ko se je zjutraj prebudil, je našel svojo mater zraven sebe mrtvo. Na podlagi zdravniške izpovedbe in vsled pomanjkauja vsakega drugega dokaza krivde so ga izpustili.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

61. dan razprave.

3. priča **Jakob Erak**, mesar, brat obtoženega Eraka. Ni slišal, da bi njegov brat zaklical „Živila Srbija“, čeravno je bil takrat z njim v gostilni. Tudi ni videl pri njem slike kralja Petra. Za politiko se ne briga.

4. priča **Jurij Pilaković**, kmet. Pri-poveduje, da je bil pred letom dnij v gostilni Severovića in da je tam rekel obtoženi Erak, da se ne boji ne carja ne bana Raucha in da je z dušo in telom za Karagjorgjevića. Tudi je zaklical „Živila Srbija“.

Obt. Erak trdi, da priča takrat sploh ni bil v gostilni Severovića, saj ne ve, kdo je bil takrat tam in kako se je pričel oni pogovor.

5. priča **Franjo Delić**, kmet v Dubici. Bil je takrat v krčmi Severovića. Slišal je samo, da je Erak rekel, da prizna Karagjorgja in se priznava Srbom. Dalje je baje zaklical „Živila Srbija“. Ko mu predsednik predočuje, da tega v preiskavi ni rekel, odgovori, da je bil takrat pijan, ker je pil žganje. O drugih veleizdajskih pojavih ne ve nič bistvenega.

6. priča **Milan Kras**, zdravnik v Kostajnici. Paroh Opačić mu je takoj prve dni, ko je prišel v Dubico, rekel, da je M. Hrvaćanin srbski špijon. Dalje mu je paroh pravil, da je D. Hrvaćanin dal odstraniti iz cerkve siko našega kralja. Neki kmet mu je pripovedoval, da je bila na onem mestu nekaj časa slika kralja Petra. Priča izpove samo, kar je od drugih slišal. Na njega je to gibanje med ljudstvom napravilo vtis, da se ljudstvo pripravlja za vstajo in dela teren za kralja

Petra. Ko je kandidiral v kostajniškem okraju se je proti njemu agitiralo, češ, če koalicija zmagala, bo zavladala Srbija.

Nato predsednik čita pismo, ki je zopet došlo iz Ml. Boleslave, v katerem neki „Slovenski odbor“ javlja, da je sklenil 25. maja, da se mora do 13. junija ustaviti veleizdajniški proces in morajo biti vsi obtoženi oproščeni, drugače se izvede oni prvi sklep „smrtne obsodbe“.

O kostajniški aferi z bombami priča ne ve ničesar, razun kar sta mu pravila o tem dr. Tomljenović in Zimerman.

Ko ga dr. Roknić vpraša, kako to, da v preiskavi o vsem, kar je danes izpovedal, še ni znal mnogo, pravi, da je šele po preiskavi začel natančneje vse motriti.

7. priča: **Mišo Braun**, tesar. Pri občini imajo pravico samo pravoslavni. O sliki hrvaškega kralja izpove kakor drugi. Če so pravoslavni vinjeni, pravijo, da so Srbi. O Bosni so kmetje govorili, da je srbska zemlja.

Obt. D. Hrvaćanin pravi, da priča tako izpoveduje iz mržnje. Kot cestar je bil naznanjen, da je zaničljivo govoril o vladi in banu Khuenu. Raditeta je bil vpokojen.

8. priča: **Josip Ražić**, pek. Nekoč je prisluškoval pri G. Vasiću in je slišal, da se pri njem prepevajo srbske pesmi. Hrvaćanin je delil med ljudstvo iglice s sliko kralja Petra.

Nadaljevanje razprave jutri.

Danes je razprava proti B. Pajiću radi zločina veleizdaje.

Tržne cene.

27. maja.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za maj —, za september 32'50, za december 31'50, za marec 31'50. Tendencia mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 24'15, nova kampanja K 22'80. Tendencia mirna. — Vreme: deževno.

Budimpešta, 27. maja. Pšenica za maj —, pšenica za oktober K 13'—, rž za maj K —, rž za oktober K 10'05, oves za maj K —, oves za oktober K 7'62, koruza za maj K —, koruza za julij K 7'90, ogrščica za avgust K 15'30. Promet 12.000 met.st

Budimpešta, 27. maja. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 144 do 145 vin., mlade, srednje 145 do 146 vin., mlade, lahke 145 do 146 vin.; zaloga 26.844 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 157'—, namizna slanina 140'—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 27. maja:

Tendencia slabša. Cene v pšenici in rži za 10 vin. nižje. Tudi koruza cenejša za 5 vin, dočim oves ostal nespremenjen.

• **Produktnitrg.** Pariz: moka za tekoči mesec 34'20, moka za prihodnji mesec 34'55, moka za maj — avgust 35'10, moka za sept. — decemb. 32'40, pšenica za tekoči mesec 26'85, pšenica za prihodnji mesec 27'30, pše-

nica za maj — avgust 26'75, pšenica za sept. — dec. 24'65, rž za tekoči mesec 18'50, rž za prihodnji mesec 18'75, rž za maj — avgust 18'75, rž za sept. — dec. 18'50.

Tendencia: moka in pšenica: trdna, rž: mirna. — Vreme hladno.

Sprejemem takoj

stenografa strojepisca

dr. Josip Vrečko,

odvetnik v Celju. 270 3-1

Edina narodna trgovina s čevlji

Štefan Strašek, Celje

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev za dame in gospode kakor tudi za otroke v najfinjši izpeljavi. — Velika izber lakastih in belih glace čevljev. Vse po najnižjih cenah. Postrežba solidna in točna. Daje se tudi na obroke. 56 10-3

Spreten in zanesljiv

akviziter

obenem potovalec za „Nar. Dnevnik“ in „Narodni List“ se proti primerni proviziji takoj sprejme. — Ponudbe je vposlati „Nar. založbi v Celju“.

Delaven mlad trgovec

išče

kapitalista ali večjo trgovsko hišo

v svrhu ustanovitve trgovine v mestu na Spolnjem Štajerskem. — Hiša na ugodnem prostoru je na razpolago. — Naslov pri upravnistvu „Nar. Dnevnika“. 267 3-2

VYDROVÍ ŠUMEČÍ
BOMBONI
50 KOMADOV
ŠKALJA 2K
Vydrova
lovarna hranil
Praga VIII.

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsebina: Gogolj. **Strašno maščevanje.**

Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, Nos.

Poslovenil Gregorij (106 strani).
Cena okusno broširanemu izvodu 80 v,
po pošti 90 v.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetškega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastonj proti povrnitvi poštne.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' economie pratique“, uredil dr. Vekoslav Kukovec (160 strani). Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin.